

Proves d'Accés a la Universitat. Curs 2009-2010

Llengua catalana i literatura

Sèrie 2

Opció d'examen

(Marqueu el quadre de l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

1	1.1.	Total
	1.2.	
	1.3.	
	1.4.	
	1.5.	
	1.6.	
2	2.1.	Total
	2.2.	
	2.3.	
3	3.1.	Total
	3.2.	
	3.3.	
	3.4.	
Suma de notes parcials		
Descompte per faltes		
Qualificació		

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Etiqueta de qualificació

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

La prova consta de tres parts: 1) comprensió lectora, 2) expressió escrita, i 3) reflexió lingüística. Heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i fer-ne les parts 1 i 2. A més, heu de fer la part 3, que és comuna a totes dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

S'apartà una mica del cavallet, amb la paleta en una mà i el pinzell en l'altra, i pensà que hauria d'enfosquir el plec més llarg de la túnica de Moisès. Era una mica dur de pintar vellut, encara que fos de cotó i tingués el pèl molt arranat, perquè es bevia el color de pressa i costava de fer lliscar el pinzell. Ja tenia el dibuix fet: l'aigua al davant de tot, partida, els núvols a l'horitzó, tots els personatges. Sense que ho hagués fet expressament, Moisès s'assemblava al senyor Valldaura. Li faltava acabar de donar quatre tocs al fris de fulles verd fosc amb les boletes vermelles mal amagades per entremig, que emmarcava l'escena bíblica. Jesús Masdéu pintava tapissos per als magatzems Eudalt: n'hi encarregaven un cada dos mesos. Però *El pas del mar Roig*, fins aleshores no se n'adonava, estava eriçat de dificultats. La culpa era d'ell; quan el senyor Rodés li havia demanat que fes *Adam i Eva*, ell li havia proposat *El pas del mar Roig*: «Ja veurà quin tapís!» Agafà el pinzell i el féu lliscar pel vellut tot pensant: «Aquí voldria veure els noiets que fan exposicions; quatre peres i una ampolla buida, i els crítics amb la boca badada.» Havia nascut sense sort. El seu pare li deia sovint: «Vés a veure la senyora Valldaura de tant en tant; és rica i tu ets el seu fillol.» Li havia pagat els estudis; sempre que l'anava a veure, li donava diners. Travessava el reixat cohibit, però mentre esperava que el fessin entrar a la sala mirava les finestres ovalades, carregades de colors, i li semblava que el pit se li omplia d'un vent de grandesa.

Un dia anà a veure la seva padrina amb un tapís cargolat a sota el braç: *La roca de les sirenes*. El trobava més bonic que la natura morta de la carabassa i el conill que tenien penjada a la sala; i ella a penes si hi posà els ulls. Un altre dia s'atreví a insinuar-li que li agradaria fer un quadre del vestíbul: el foc dels escuts, l'aigua tacada de color... La senyora Valldaura, tot ventant-se amb aquell vano de la poma, li clavà una mirada com si volgués travessar-lo: «Encara tens molt de camí per caminar, Jesús; com diu el meu marit, un cromo el pot fer tothom.» Sortí descoratjat. Trepitjava la sorra com si fos d'or i com si el senyor Valldaura, que sempre el saludava mig sorprès i amb cara d'amoïnat, hagués de renyar-lo perquè s'enduia polsina d'aquella a la sola de les sabates. Donà unes quantes pinzellades amb els ulls mig clucs. Que n'hauria de passar d'hores davant d'aquell tros de vellut que potser no compraria mai ningú! Tot d'una sentí una foguerada d'inspiració: a la dona que Moisès tenia a la seva esquerra li pintaria la túnica blau Prússia i a la criatura que aquella dona duia a coll la hi faria groc llimona. Amb la mirada dura i dues arrugues verticals al front, s'apartà i mirà l'ombra del plec.

Mercè RODOREDA. *Mirall trencat*. 1974

1. Comprensió lectora

- 1.1. Què ha pintat, concretament, Jesús Masdéu en el transcurs de la narració del text, mentre s'explicaven detalls dels seus pensaments i de la seva vida?

[0,5 punts]

- 1.2. Per què diríeu que Jesús Masdéu, mentre pinta el tapís, té aquest pensament: «Aquí voldria veure els noiets que fan exposicions; quatre peres i una ampolla buida, i els crítics amb la boca badada». Escriviu vint paraules com a màxim.

[1 punt]

- 1.3. En relació amb el text, indiqueu si les afirmacions següents són certes o falses.

	<i>Cert</i>	<i>Fals</i>
<i>a)</i> El tapís <i>El pas del mar Roig</i> no havia estat idea del senyor Rodés.	☐	☐
<i>b)</i> El tapís <i>El pas del mar Roig</i> representava una escena bíblica.	☐	☐
<i>c)</i> Jesús Masdéu era un nét de la senyora Valldaura.	☐	☐
<i>d)</i> La senyora Valldaura va trobar molt bonic el tapís <i>La roca de les sirenes</i> .	☐	☐
<i>e)</i> El senyor Valldaura renyava el pintor perquè s'enduia pols d'or a les sabates.	☐	☐

[0,5 punts]

- 1.4. En aquest passatge de *Mirall trencat*, la veu del narrador barreja subtilment l'exposició d'algunes circumstàncies de la vida del pintor Masdéu amb l'explicació dels seus sentiments. Quin tipus de text hi predomina?

☐ text argumentatiu	☐ text prescriptiu
☐ text descriptiu	☐ text predictiu

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

- 1.5. El text indica que el senyor Valldaura sempre saludava el pintor «amb cara d'amoïnat». Quin d'aquests adjectius seria sinònim de *amoïnat* en aquest context?

☐ atrafegat	☐ preocupat
☐ enfadat	☐ intrigat

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

1.6. Resoleu les qüestions següents, sobre les lectures obligatòries d'aquest curs.

[1 punt]

1.6.1. Ordeneu cronològicament, assignant-los un número de l'1 al 5, els esdeveniments següents de *La bogeria*, de Narcís Oller:

- Daniel Serrallonga guanya un plet contra les seves germanes.
- Daniel Serrallonga vol constituir una comissió especial a les Corts de Madrid per a capturar els assassins del general Prim.
- Armengol i el narrador troben Serrallonga al passeig de Colom de Barcelona.
- Daniel Serrallonga munta una foneria de ferro a Vilaniu.
- Daniel Serrallonga es casa a Vilaniu.

1.6.2. Contesteu breument aquestes preguntes sobre *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda:

- a) Qui va ser el segon marit de Teresa Goday?
- b) On marxarà la Sofia, en esclatar la guerra?
- c) Quin personatge de la novel·la havia estat amic personal de Granados?
- d) Qui era la mare de la Maria?
- e) Quin ocell va presagiar la mort d'en Jaume?

2. Expressió escrita

2.1. Torneu a escriure el fragment que va des de «un altre dia s'atreví a insinuar-li» fins a «la sola de les sabates» canviant-hi tot el que calgui per a passar-lo a primera persona del singular, com si el narrador fos el protagonista mateix.

[1,5 punts]

- 2.2. El text dóna a entendre els gustos artístics del pintor Jesús Masdéu. Expliqueu raonadament quins són els vostres gustos i les vostres preferències en matèria de pintura. Escriviu un text d'entre vuitanta i cent paraules.

[1,5 punts]

- 2.3. Els dos tapissos que ha pintat Jesús Masdéu es titulen *El pas del mar Roig* i *La roca de les sirenes*. Els mots *pas* i *sirenes* poden tenir, en català, més d'un sentit. Escriviu dues frases amb cadascun d'aquests mots, en les quals *pas* i *sirenes* tinguin un sentit clarament diferent.

[1 punt]

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

NO SOM GAIRE RES

Deia Josep Pla que el llenguado s'estava extingint i que, per a dissimular-ho, als restaurants planxaven els peixos. En català també hi ha paraules que gairebé s'han extingit però que continuen apareixent als mitjans, als llibres i als films doblats, perquè uns professionals de la llengua planxen els textos.

Si una pandèmia selectiva ataqués l'exèrcit d'assessors i lingüistes del país, entre els danys col·laterals, veuríem que la roba que abans *s'eixugava* ara *s'asseca*, que els herois més atrevits ja no *gosen* ni *es veuen amb cor* de fer res i que quan els nens fan l'aniversari ningú no els diu *per molts anys*, sinó un sec i expeditiu *felicitats*. I el pitjor seria que a ningú no *li faria res*.

Entre aquests damnificats em vull fixar avui en el modest *gaire*: precís en el matís, però tan poca cosa que té les de perdre entre el sobrat *massa* i l'omnipresent *molt*. I així, quan el metge argentí del CAP ens diu, amb català porteny, «No mengi molt», ja no sabem si *no menjar gaire* i tenir sempre un budell buit o *no menjar massa* però treure el ventre de pena.

Quan una paraula es perd, no en perdem només els sons i el significat; també la seva relació amb tots els altres mots. El forat que deixa somou tot el sistema, de manera que, sense *gaire*, res, en català, ja no vol dir ben bé el mateix.

No és estrany, doncs, que els seus amics íntims *mai*, *gens* i *res*, que mai no havien sigut gaire positius, ara comencin a no tenir-les totes. *Res* es podria sentir més fort, amb el cosí de Zumosol *nada* ajudant-lo a abusar de *gens*. Però sap que està perdent la seva part més positiva; «En sabeu res?», demana insistent.

Gens, ja prou intimidat per *res*, no gosa fer preguntes ni posar condicions; i *mai* viu en un profund desconcert des que un anunci de Suzuki, emès repetitivament per la ràdio nacional de Catalunya, animava la gent amb carnet de cotxe a comprar-se una 125 tot dient-los: «Si mai heu portat moto, us oferim un curset gratuït». Quan tot fa pensar que el curset faria més profit als que no n'haguessin portat mai.

Però els damnificats no s'acaben aquí. Ho acaba sent qualsevol text que no hagi llimat aquelles ares que fan impossible traduir-lo al castellà sense perdre'n l'essència. «M'agradaria fer-me vell dins una ciutat amb uns soldats no gaire de debò», diu el poema de Carner de la prova de selectivitat. I el de la tercera fila xiuxiueja al veí: «Saps què vol dir *gaire*?».

Albert PLA NUALART. *Avui* (15 juny 2009)

1. Comprensió lectora

- 1.1. La sentència de Josep Pla que encapçala aquest article fa ús de la ironia. L'autor de l'article ens dóna a entendre que Pla, en realitat, es referia a la llengua catalana quan parlava del «llenguado» que «s'estava extingint». D'acord amb la sentència de Josep Pla, indiqueu els conceptes correlatius de «els restaurants» i «planxar els peixos»:

El llenguado = La llengua

Els restaurants =

Planxar els peixos =

[0,5 punts]

- 1.2. Expliqueu quin és el tema d'aquest article periodístic. Escriviu vint paraules com a màxim.
[1 punt]

- 1.3. En relació amb el text, indiqueu si les afirmacions següents són certes o falses.

a) Els herois d'ara no es veuen amb cor d'eixugar la roba.

Cert Fals

b) El mot *gaire* té les de perdre per la competència que li fan *massa* i *molt*.

c) No menjar *gaire* implica tenir sempre un budell buit.

d) La casa Suzuki oferia un curset gratuït a qui no tingués carnet de cotxe.

e) El poema de Carner de la selectivitat de l'any passat feia servir l'adverbi *gaire*.

[0,5 punts]

- 1.4. L'article que heu llegit es va publicar en un diari. Quin tipus de text periodístic és?

notícia

crònica

text d'opinió

reportatge

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

- 1.5. Segons l'autor, quan una paraula es perd, «el forat que deixa **somou** tot el sistema». Quin és el sentit del verb *somoure*?

moure lleugerament

capgirar

fer desaparèixer

deixar immobilitzat

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

1.6. Resoleu les qüestions següents, sobre les lectures obligatòries d'aquest curs.

[1 punt]

1.6.1. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a *La bogeria*, de Narcís Oller, són certes o falses.

	<i>Cert</i>	<i>Fals</i>
a) Daniel Serrallonga creurà que la seva dona l'enganya amb Pròsper Giberga.	☐	☐
b) Pròsper Giberga era el metge de Vilaniu.	☐	☐
c) L'Adela i la Carolina són germanes de Daniel Giberga.	☐	☐
d) El fill de la Salomé i d'en Daniel l'anomenen, afectuosament, <i>la fura</i> .	☐	☐
e) El narrador de la història es casa amb la Matildeta, que és filla de Torralba.	☐	☐

1.6.2. Contesteu breument aquestes preguntes sobre *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda:

- a) Quin és l'escenari principal on transcorre la novel·la?
- b) Quina ocupació tenia la mare de la Teresa?
- c) Per què es va haver d'ajornar el casament de la Sofia?
- d) En quin arbre del jardí va morir la Maria?
- e) Què es dedicava a pintar, Jesús Masdéu?

2. Expressió escrita

2.1. Expliqueu, defugint les expressions populars que apareixen en el text, quina diferència hi ha entre «no menjar gaire» i «no menjar massa». Escriviu trenta paraules com a màxim.

[1,5 punts]

- 2.2. El text, encara que sigui de caràcter periodístic, fa servir nombrosos recursos literaris, com ara la personificació. Redacteu un diàleg figurat entre dos mots que hagin arribat fa poc a la llengua catalana i feu que expressin les preocupacions o les il·lusions que tenen. Escriviu entre vuitanta i cent paraules.

[1,5 punts]

- 2.3. Torneu a escriure la frase publicitària de Suzuki de manera que s'adreci efectivament als conductors de cotxe que mai no han portat moto.

[1 punt]

PART COMUNA

3. Reflexió lingüística

3.1. Considereu l'oració següent i responeu a les preguntes:

[0,5 punts]

Aquell matí l'àvia va renyar el noi, li va fúmer un mastegot, el va obligar a pentinar-se bé, el va acompanyar fins a la porta de l'escola i va observar com hi entrava.

a) Escriviu els pronoms febles que hi ha en l'oració.

b) Indiqueu la funció sintàctica de cada pronom feble.

c) Quin és l'antecedent de *se*?

d) Quins verbs de l'oració tenen subjecte el·líptic?

e) Quins són els antecedents d'aquests subjectes el·líptics?

3.2. Senyaleu en cada apartat l'oració subordinada i digueu de quin tipus és:

[0,5 punts]

a) No saben si aprovaran.

b) Encara que no em sembla bé, haig d'anar a treballar cada dia.

c) Els especialistes revisaran els informes si els paguen bé.

d) Els professors que havien treballat molt reberen una distinció.

e) Els metges van aconseguir l'augment del pressupost perquè es poguessin atendre més pacients.

3.3. Senyaleu quina de les afirmacions següents NO és certa:

- La tercera persona del present d'indicatiu del verb *dur* pot ser *duu* o *du*.
- La perífrasi d'obligació del verb *haver* pot ser *he de* + infinitiu o *haig de* + infinitiu.
- La primera persona del present d'indicatiu del verb *aparèixer* és *aparec* i el gerundi és *aparagent*.
- La primera persona del passat simple d'indicatiu del verb *fer* és *fiu*.

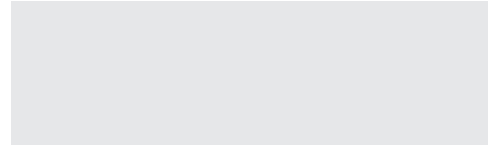
[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

3.4. Tenint en compte només les lletres en negreta, indiqueu quin dels mots següents conté un so diferent dels altres:

- des**ig**
- cor**retja**
- met**txa**
- passe**ig**

[0,5 punts. Si la resposta és errònia, es descomptaran 0,15 punts. Si no responeu a la pregunta, no s'aplicarà cap descompte.]

Etiqueta del corrector/a

--	--

--	--

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

